

Comunitat Valenciana: una literatura en marxa

per Josep Antoni Fluixà*

Sens dubte, analitzar la producció literària infantil i juvenil a la Comunitat Valenciana, durant el període que abraça del segon semestre del 1997 a la primera meitat de l'any 1998, ens obliga a repetir i obviar moltes de les característiques ressenyades ja en els panorames dels anys precedents. De fet, els canvis són sempre lents des d'un punt de vista literari i artístic, i, sovint, cal contemplar-los amb una certa perspectiva històrica. En conseqüència, podem afirmar que, en general, la situació continua sent molt semblant a la descrita en l'últim panorama d'actualitat, publicat al número 98 d'aquesta mateixa revista. Sobretot, pel que fa a la conjuntura sociopolítica, ja que la indefinició lingüística i cultural del Govern de la Generalitat Valenciana no s'ha alterat ni el més mínim i, per tant, la producció literària en valencià es manté, quasi exclusivament, per la iniciativa privada de les editorials. Una iniciativa reforçada gràcies a la decidida voluntat dels escriptors i les escriptores, i a la fidelitat i compromís cívic d'una part del professorat, entestat en recuperar, normalitzar i fomentar la llengua dels valencians i augmentar-ne el nombre de lectors.

No obstant això, durant aquest últim any sembla que s'han dissipat alguns signes d'instabilitat que afectaven la literatura infantil i juvenil ressenyada en el període anterior. D'una banda, la

producció editorial, a pesar de la prudència de les empreses, s'ha ampliat lleugerament, i, de l'altra, s'ha superat, sens dubte, la manca d'originals autòctons de qualitat, ja que, probablement, el fet més destacat del període siga la consolidació d'un grup d'autors important, tant des d'un punt de vista qualitatiu, com quantitatiu. Però, d'aquest segon aspecte ja en parlarem més endavant per tal de centrar-nos ara més en l'anàlisi del món editorial: un món complex —perquè es troba excessivament marcat per les circumstàncies sociopolítiques— i, ahora, competitiu.

El panorama editorial

Potser, per això mateix, les editorials han comprés que la seua supervivència depèn, en gran part, de la seua continuïtat i renovada producció literària. És a dir, de la seua presència en el mercat. En conseqüència, no poden estar contínuament a l'expectativa d'uns canvis polítics que afavoresquen un indiscutible prestigi social del valencià o, almenys, propicien l'augment econòmic de les subvencions institucionals d'ajuda a l'edició. Si ho fan, corren el perill de desaparèixer, perquè el lloc que hi ocupen és cobert immediatament per una altra editorial. Tot això fa, evidentment, que la producció literària infantil i juvenil no s'estanque en absolut, i més encara si

es té en compte que les editorials comencen a prendre posicions de cara a un possible pacte lingüístic capaç de solucionar, d'una vegada, un absurd conflicte social que dificulta, des de fa massa anys, la cohesió i el dinamisme de la mateixa societat valenciana. Aquest acord, majoritàriament ortogràfic —promogut pel President de la Generalitat Valenciana i que es debat en el si del Consell Valencià de Cultura—, permetria un ús menys problemàtic i acceptat de la llengua dels valencians i, al mateix temps, una promoció de la lectura en les escoles no condicionada, sovint, pel posicionament polític d'alguns pares que qüestionen l'elecció de determinats llibres i que reben el suport i l'estímul reiterat d'alguns mitjans de comunicació antivalencianistes.

Per tant, en aquest context social complicat i, ahora, esperançador, tampoc no ens ha d'estranyar que totes les editorials s'esforcen en mantenir —de vegades fins al límit de les seues possibilitats— una presència activa en el sector de la producció editorial valenciana. En aquest sentit, per exemple, el cas de Tabarca resulta significatiu. Feia més de dos anys que aquesta editorial no publicava cap llibre literari, però, recentment, ha renovat i redissenyat les seues col·leccions més conegudes, iniciant-ne de nou la numeració per tal de ressaltar la novetat d'una proposta que combina la publicació

d'obres ja editades anteriorment en el seu catàleg amb l'aparició de títols inèdits. De fet, la col·lecció Tabarca Juvenil, dirigida ara per l'escriptor Josep Palomero, s'inaugura amb la publicació d'un títol clàssic ja en la literatura juvenil valenciana com *El guardià de l'anell*, de Vicent Pascual, que inicià també la mateixa col·lecció en l'etapa precedent. El segon volum, *Tres dies fora de casa* d'Adela Ruiz i Manel Sánchez, és una altra reedició, però en el número tres es publica ja una obra nova de Joan Pla, *El Crist romànic*. També la col·lecció Tabarca Narrativa, sota la mateixa direcció literària que l'anterior, s'inicia amb dues obres recuperades de l'antic catàleg, *En blanc i negre*, de Rafa Gomar i *Quan bufa el ponent*, de Jordi Querol, però s'hi publiquen quatre obres més inèdites: *Caçadors de tigres*, de l'escriptor Aingeru Epaltza; *El laberint d'Adriana*, de Josep M. Moreres; *L'estel d'hivern*, de Roser Barrufet, i *L'illa de les ombres perdudes*, de Vicente Muñoz Puelles. Amb totes aquestes obres Tabarca pretén situar-se amb força en el panorama de la literatura infantil i juvenil en valencià i recobrar un lloc de privilegi entre les millors editorials valencianes.

Edelvives, per la seua part, ha reprès, després d'un any de sequera, la sèrie valenciana de la col·lecció Aladelta amb cinc nous títols, entre els quals només n'hi ha un traduït del seu fons

editorial castellà, *Aventures de Nico: un amic a la selva*, d'Alfredo Gómez Cerdà, la resta tots són d'autors valencians. Aquest fet és important de destacar, perquè sovint les col·leccions valencianes de les editorials estatals no sempre han servit per potenciar la literatura infantil i juvenil valenciana, en part, potser, perquè no hi trobaven els autors desitjats i, en part també, perquè era més fàcil recórrer al fons editorial dels autors castellans. Afortunadament, això s'ha començat a superar i en la sèrie valenciana de la col·lecció Aladelta podem llegir les obres següents: *Marta la curiosa*, d'Enric Lluch; *El llop Pinxo dels Estrets*, de Paco Muñoz; *Guillem Bellés, de feres entés*, de Vicent Marçà, i *Aquell inoblidable estiu*, de Xavier Montero i Horde. També en Camacuc, dins de la col·lecció Contes de Llar, podem llegir un nou títol, després de passar una bona temporada sense editar-ne cap. Es tracta de l'obra *Llopcentilàndia Mix*, del prolífic autor Manuel Joan i Arinyó, una paròdia sobre la inauguració i creació dels diversos parcs temàtics tan de moda actualment en la geografia autònoma de l'Estat espanyol.

La resta de les editorials, més o menys, han continuat amb la consolidació de les seues col·leccions, sense iniciar o plantejar noves propostes, però amb una professionalitat lloable. Bruño, per exemple, ha publicat tres nous títols en la sèrie valenciana de la seua col·lecció Altamar: *El pare no vol ser pingüí*, de Lucia Mateix; *L'equip dels rosegons*, d'Enric Lluch, i *Trampolí*, de Joan Alfons Gil Albers. També en aquesta mateixa editorial, però en la filial catalana anomenada Brúixola, ha publicat Carles Cano un conte titulat *El vent esbojarrat*, en la col·lecció El Musol Saberut. Denes Comercial, per la seua banda, ha afegit dos nous títols a la col·lecció Contes de Tots, *Mil i una lletra* —un vo-

FRANCESC SANTANA, LA VALL DELS MISTERIS, AIFAGUARA/VORAMAR, 1997.

lum que recull els treballs premiats en el concurs literari escolar del C.P. Víctor Oroval de Carcaixent— i *El senyor del castell*, d'Albert Hernández i Xulvi. A més, ens ofereix la publicació, fora de col·lecció, d'un nou llibre de Vicenta Ferrer, *Les dones valencianes en temps de Jaume I*.

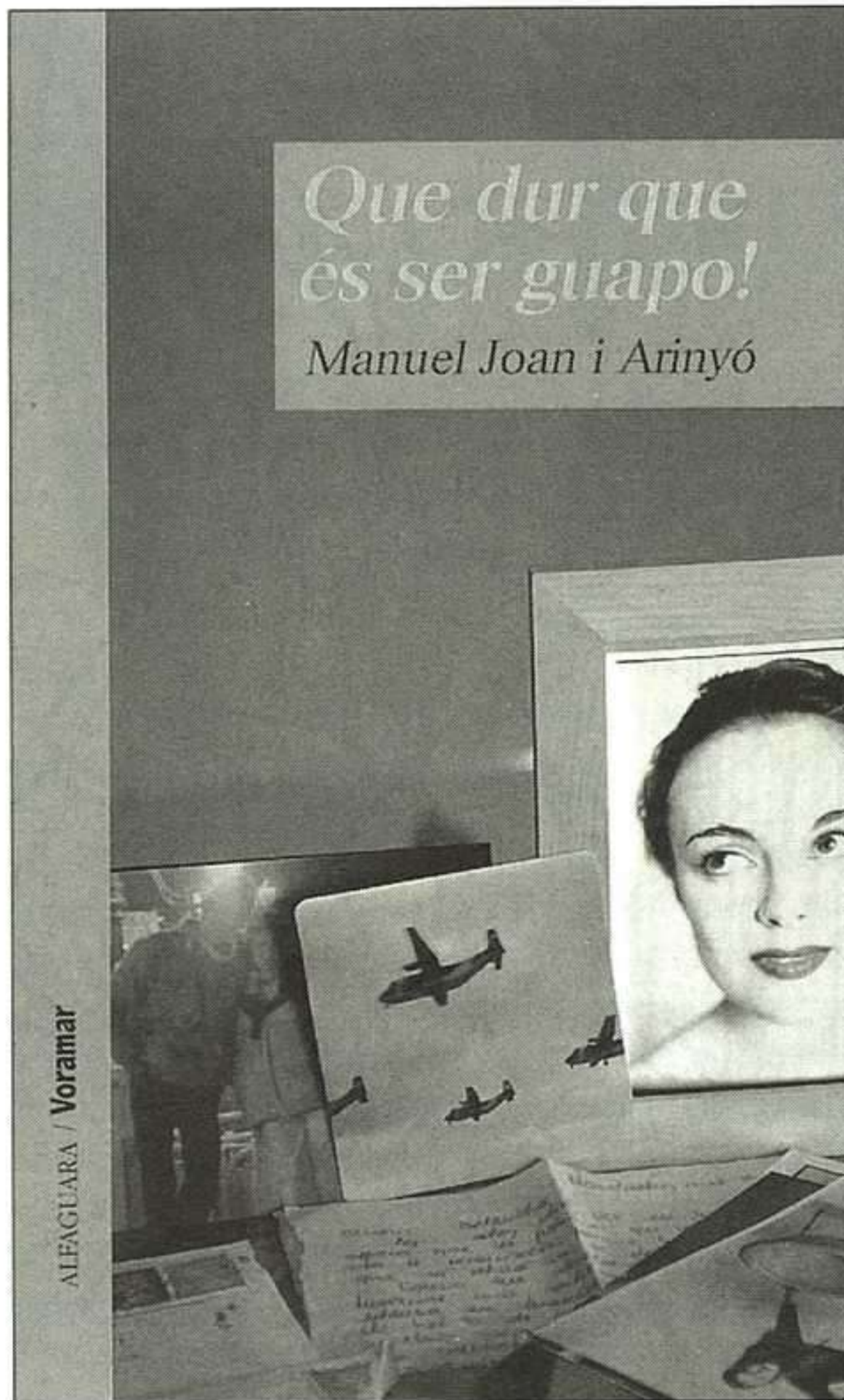
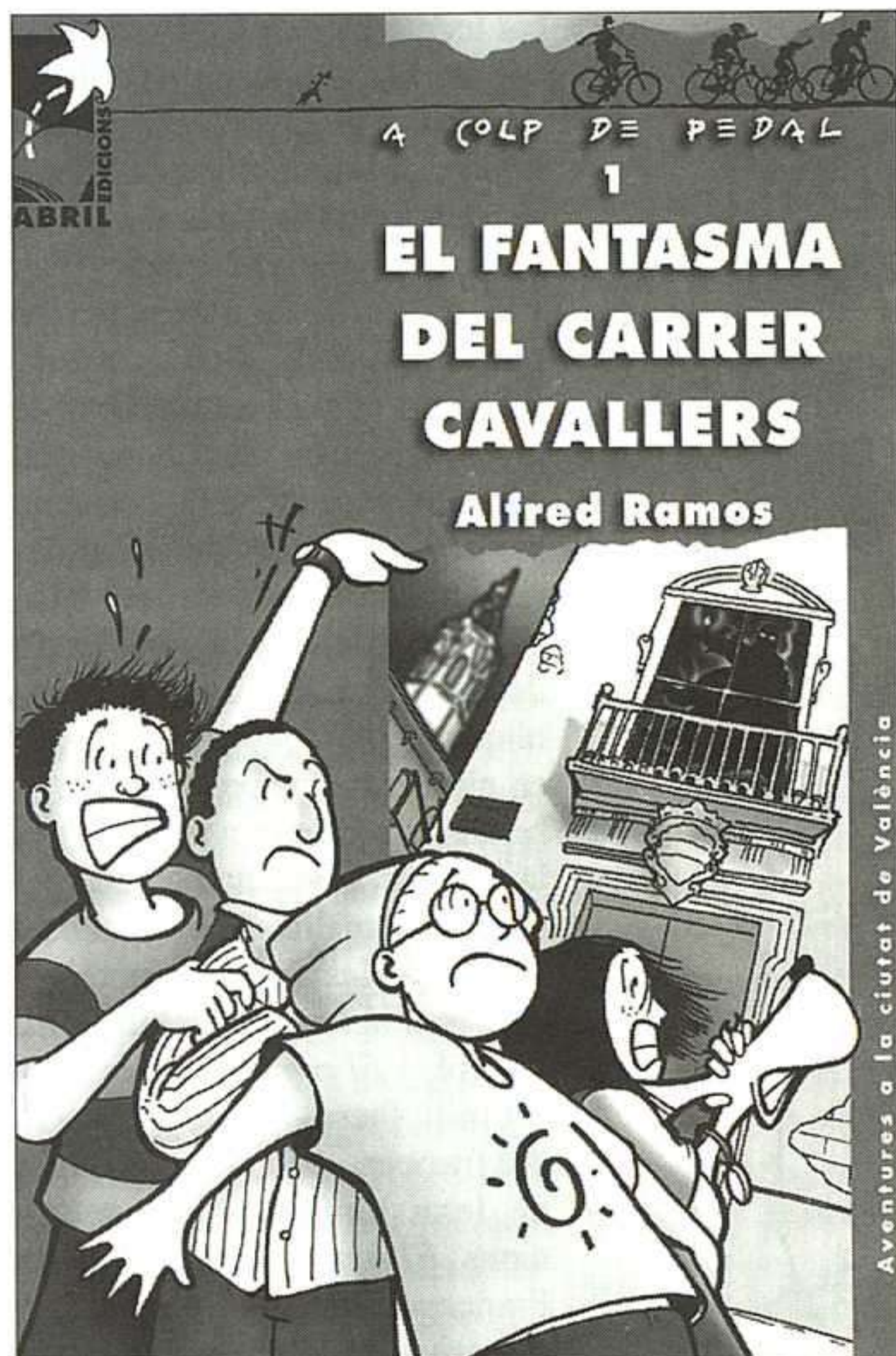
Especialment digna de destacar és la publicació del llibre *Adéu a Berfull*, de Vicent Sanchis Martínez, segon volum de la col·lecció El Dau, d'Edicions la Xara, una modesta editorial nascuda a Simat de la Vall digna i que té la coratjosa voluntat de fer-se un lloc entre les editorials valencianes. Un lloc que, sens dubte, s'han guanyat ja a pols Edicions del Bullent i Tres i Qua-

tre, dues de les editorials més veteranes del País Valencià. La primera ha augmentat les seues col·leccions infantils amb un sol títol —*La mona i la palmera cocotera*, de Llorenç Giménez en la col·lecció El Cavallet de Mar; *La serp del llac*, d'Antoni T. Mateu, en la col·lecció Estrella de Mar, i *El viatge extraordinari d'un tap de banyera*, de Jordi Folck, en la col·lecció Els Llibres del Gat en la Lluna—, però en la col·lecció juvenil Esplai ha publicat tres llibres molt interessants: *El bord*, de Toni Lloret; *L'art de Raimon*, d'Àlan Greus, i *Misteri al parc d'atraccions*, de Roser Barrufet. La segona, Tres i Quatre, s'ha mantingut fidel a la seua línia editorial i ha publicat en la

col·lecció Llibres Clau tres nous volums ben acompanyats d'introducció i de propostes didàctiques: *Emma*, de Jane Austen; *La barra-ca*, de Vicent Blasco Ibañez, i *Els misteris de Paris*, d'Edgar Allan Poe. Es tracta, com es pot comprovar pels títols, d'obres que difícilment es poden qualificar de juvenils, però que es publiquen en edicions especialment pensades per als estudiants de Secundària. Una característica que també comparteix l'altra col·lecció de l'editorial, El Grill, on es publiquen obres que estan, sovint, en els límits poc precisos que hi ha entre la literatura per a joves i la d'adults. Concretament, durant el període analitzat s'han publicat dues novel·les d'autor valencià —*La secta dels suïcides*, de Jordi Querol, i *El punyal d'Abraham*, d'Emili Piera—, una traducció del francès —*El petit salvatge*, de Jean Itard— i dues reedicions, *Els cucs de seda*, de Joan Francesc Mira, una obra representativa de la narrativa valenciana actual, i *Tombatossals*, de Josep Pasqual Tirado. Precisament, la reedició d'aquesta obra pot considerar-se com un dels fets més rellevants del període ressenyat, perquè posa de nou a l'abast dels lectors valencians una obra pionera i cabdal de la literatura infantil i juvenil valenciana, una obra que es va publicar per primera vegada l'any 1930 i que és, sens dubte, tot un clàssic.

Vitalitat i renovació

Però la visió del món editorial valencià s'ha de completar, necessàriament, amb la descripció de la producció literària infantil i juvenil d'unes editorials que, anys rere any, demostren la seua vitalitat en el sector amb la publicació d'un bon nombre d'obres. Aquest és el cas, per exemple, d'Edicions Voramar, que consolida magníficament la

seua col·lecció Alfaguara amb la publicació de set nous títols d'autors valencians, o el cas d'Edebé-Marjal que ha afegit sis llibres més a la sèrie valenciana de la seua col·lecció Tucan, iniciada tot just fa un any. En aquesta col·lecció s'han publicat en valencià, principalment, obres ja existents en el fons bibliogràfic de l'editorial —*Gata Garriga*, de Pilar Mateos; *¡Que cau aigua!*, de Juan Kruz Igerabide; *Granota per un dia*, de Maria Teresa Aretzaga; *L'alcaldet i els seus col·legues*, de Juan Cervera, i *Contes per a dormir la iaia*, d'Antonio Manuel Fabregat—, però també una obra d'Enric Lluch, *Xalop, Bori-Bori i el lladre Butxacotes*. A més, Edebé-Marjal ha encetat la sèrie valenciana de les col·leccions Tren Blau —amb *La senyora de sastre*, de Maria Isabel Poveda; *Gago per Merenda*, de Xan López Domínguez, i *Les ovelles de Ni-*

co, d'Elisa Ramón— i Periscopi —amb la publicació de les novel·les juvenils *L'última faena del senyor Luna*, de César Mallorquí, i *Laura contra el temps* de Milio Rodríguez Cueto—.

També Tàndem Edicions s'ha mostrat particularment activa, sobretot de cara a la publicació d'obres per als més menuts. Dignes de ressenyar i destacar són, com sempre, els nous volums de la col·lecció La Rata Marieta —*Marieta inventora*, *Marieta esportista* i *Marieta valenta*— que tan encertadament confeccionen Fina Masgrau com a escriptora i Lourdes Bellver com a il·lustradora. En la col·lecció El Tricicle ens trobem amb tres llibres extraordinaris: *Sopa de lletres*, de Fina Masgrau i Lourdes Bellver —una obra editada fa anys en Gregal Llibres i exhaurida, però que, feliçment, s'ha rescatat per als lectors actuals—, *No vull anar a dormir*, de Carles

Cano amb il·lustracions de Rosa Anna Crespo i Enric Soler, i *Les endevinalles de Llorenç*, de Llorenç Giménez. Però, a pesar d'aquesta dedicació als més menuts, no hauríem d'oblidar les noves aportacions que aquesta editorial realitza per tal d'ampliar la resta de les seues col·leccions infantils i juvenils, com tampoc la seua participació en el projecte editorial de la col·lecció La Mar, una iniciativa que sota la marca comercial d'Editors Associats agrupa sis editors (valencians, bascos, gallecs, catalans i asturians) que, des de fa ja dos anys, han decidit treballar per aconseguir una major difusió de les seues obres, ja que es publiquen conjuntament en totes les llengües de l'Estat. En aquesta col·lecció s'han publicat les obres següents: *Botapins ha perdut els calcetins*, d'Empar Roca; *Per què no canta el pit-roig?*, de Xabier Mendi-

guren, *Rondina que rondinaràs*, d'Elisabet Abeyà; *Per què a Mari Jose li diuen Jose Mari?*, de Seve Calleja, i *Ecs, quin fàstic!*, de Fina Casalderrey.

Precisament, en aquesta última iniciativa col·labora i participa també Edicions Bromera, l'editorial que, indiscutiblement, un any més, capitaneja el món editorial valencià, pel que fa al camp de la literatura infantil i juvenil. No debades és la que més títols publica i la que, d'una forma més regular i freqüent, amplia totes les seues col·leccions. En El Micalet Galàctic, per exemple, s'han publicat sis nous títols, en la col·lecció Micalet Teatre, cinc; en l'Espurna, quatre; i en la col·lecció A la Lluna de València, dos. Però, a més, durant aquest període analitzat, Edicions Bromera encetà un arriscat projecte que, per desgràcia, no ha pogut tenir la continuïtat esperada: ens referim a la creació de la revista *El Micalet*. Amb aquesta es pretenia la consolidació d'una publicació periòdica en valencià destinada a un públic lector infantil amb seccions molt diverses —còmics, notícies, cinema, música, reportatges d'actualitat, etc.— i amb una acurada i atractiva presentació. Tot això representava un esforç editorial molt gran, inviable, de moment, en un mercat tan esquitit com el valencià, sense un suport institucional decidit. Per això, després de cinc números, *El Micalet* es va haver d'ajornar indefinidament a pesar del recolzament rebut per part d'una entitat bancària com Bancaixa i la participació d'uns quants ajuntaments. No obstant això, la iniciativa demostra la clara voluntat d'Edicions Bromera de no refugiar-se permanentment en unes fórmules empresarials utilitzades ja amb èxit, com també la seua innegable actitud de comprometre's amb la renovació constant. Una renovació que, a pesar de totes les dificultats reals

existents en el context social, continua vigent en el panorama editorial valencià amb l'aparició de noves col·leccions i de noves propostes editorials.

De fet, no podem tancar la visió general del món editorial sense fer referència a l'aparició de la nova sèrie valenciana de la col·lecció Sopa de Llibres d'Anaya i a la creació d'una nova editorial: Abril Edicions. La primera de les dues propostes s'inicia amb quatre títols molt interessants i amb un format atractiu i elegant que, sens dubte, captarà l'atenció dels lectors. La segona ho fa amb tres llibres d'autors valencians que formen part de la col·lecció A Colp de Pedal. Tots tres tenen com a protagonistes un mateix grup de personatges: una colla formada per quatre xiquets —dos xics i dues xiques—, una bibliotecària i un gos. En cada una de les novel·les publicades —*El fantasma del carrer cavallers*, d'Alfred Ramos; *La fórmula màgica*, de Vicent Marçà, i *Els grumets del cap Negre*, de Pepa Guardiola— succeeix una aventura diferent que serveix, alhora, de pretext perquè cada un dels escriptors ens oferisca una oportunitat de descobrir el paisatge i els costums de la seua comarca. Per tant, es tracta d'una col·lecció literària amb un plantejament original i diferenciat del de la resta de les col·leccions. Una col·lecció que, a més, es pot convertir, d'ací a uns anys, en una bona selecció dels millors escriptors i escriptores de la literatura infantil i juvenil valenciana. Uns escriptors i unes escriptores que, segons sembla, comencen, definitivament, a consolidar-se.

Els autors i les seues obres

Per això mateix, potser, durant el període analitzat és fàcil constatar en contraposició al període

anterior, que la producció literària d'obres d'autors valencians ha augmentat, si no d'una forma espectacular, si, almenys, significativa. Per exemple, s'han publicat unes quantes obres d'autors inèdits d'una qualitat bastant acceptable. Es tracta d'obres dirigides, principalment, a un públic lector juvenil, la qual cosa confirma la tendència, assenyada en anys precedents, d'escriure de cara a la major demanda que genera l'obligatorietat de les lectures per als joves en els instituts. Dins d'aquest grup podem ressenyar les obres ja esmentades de Roser Barrufet, Xavier Montero, Vicent Sanchis Martínez i Toni Lloret, com també les novel·les *Un treball perillós*, de Joaquim Beltran, i *Una setmana tirant de rock*, de Gemma Pasqual i Escrivà, ambdues publicades en Voramar, i *L'estrip de l'horror*, de Vicent Enric Belda, publicada en la col·lecció Espurna d'Edicions Bromera. Per contra, són pocs els autors nous que s'han estrenat publicant literatura estrictament in-

fantil: només Empar Roca i Antoni T. Mateu.

Però, sobretot, com ja hem indicat, el fet més significatiu, des d'un punt de vista literari, és la publicació d'un gran nombre d'obres escrites per autors ja coneguts de la literatura infantil i juvenil en valencià que, per la seua qualitat, confirmen, en general, la trajectòria artística dels seus autors. Aquest és el cas, indubtablement, de Vicent Pardo, que n'ha vist publicats quatre llibres durant l'últim any —*111.111 idees per a escriure 111.111.111 contes en un any*, en Edicions Bromera; *Sabor a llibre*, en Tàndem, *HIPERsPAI*, en la col·lecció L'Odissea d'Empúries, i *I de sobte... un grapat de milions!*, en Columna—, tots escrits amb l'humor i la ironia que el caracteritzen, com també amb una gran originalitat que combina realitat i fantasia, sovint des de la perspectiva de l'absurd. Però Vicent Pardo no n'és l'únic, per sort. Enric Lluch, un any més, continua mostrant-se espe-

cialment actiu com autor d'obres infantils —n'ha publicat tres— i, potser per això, s'està convertint, merescudament, en un dels autors valencians més premiat: rebé, per segona vegada, el Premi Samaruc dels bibliotecaris valencians al millor llibre infantil editat l'any 1997 per l'obra *Eugeni: un geni mal geni*, d'Edebé-Marjal, i restà finalista del Premi Edebé de Literatura Infantil, convocat a nivell estatal, amb l'obra *Xalop, Bori-Bori i el lladre Butxacotes*.

També Mercé Viana s'ha mantingut fidel a la seua regularitat i ha publicat dues obres infantils d'una notable qualitat: *Els pirates van a Roma*, en la col·lecció Alfaguara d'Edicions Voramar, i *El cas misteriós de la lletra malalta*, en Edicions Bromera, obra amb la qual guanyà el Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre 1997, atorgat dins els Premis Literaris Ciutat d'Alzira, un premi que, a la fi, referma i estimula una carrera literària constant i ascendent. Una carrera que, en el cas de Vicent Marçà, ha sigut meteòrica en els últims anys. No debades, les tres obres publicades durant el període analitzat —*La història de Vilafartera*, en Bromera; *Guillem Bellés, de feres entès*, en Edelvives, i *La fórmula màgica*, en Abril Edicions— el ratifiquen com un dels autors de literatura infantil i juvenil més destacat del panorama actual. Un panorama al qual, afortunadament, s'ha incorporat també Pepa Guardiola amb tres novel·les juvenils sòlides i interessants que testimonien la maduresa creativa de l'escriptora de Xàbia: *Un brivall sota el teló*, publicada en Edicions Voramar; *Els grumets del cap Negre*, en Abril Edicions, i *La clau mestra*, una obra editada per l'editorial catalana Cruïlla, amb la qual va quedar finalista al Premi Vaixell de Vapor.

Però, a més dels escriptors mencionats, com és lògic, en

MARIA CASAS, MARTA LA CURIOSA, EDELVIVES, 1997.

aquest panorama d'autors, més o menys, consolidats, no pot faltar tampoc la presència de Joan Pla que, indiscutiblement, és un dels més veterans. La seua llarga producció s'ha ampliat amb dues novel·les juvenils més: *El Crist romànic*, publicat en Tabarca, i *La vall dels misteris*, en Edicions Voramar. Tant en l'una com en l'altra, es mostra com un autèntic mestre a l'hora de confeccionar històries amb intriga i aventura. Dos ingredients que són també molt evidents en l'obra d'Àlan Greus, *L'art de Raimon*, on, per una estranya coincidència, tres joves de viatge de fi de curs a París es veuen embolicats en una emocionant peripècia. Amb aquest llibre el seu autor guanyà el Premi Enric Valor de l'any 1997, convocat per Edicions del Bullent i l'Ajuntament de Picanya. Un premi de narrativa juvenil molt important i que comparteix amb el Premi Bancaixa un mateix objectiu: el d'estimular la creació d'obres literàries de qualitat destinades a la lectura de la gent jove. Objectiu que, sens dubte, aconsegueix l'obra d'Àlan Greus i també la de Jesús Cortés titulada *No em pots dir adéu*, publicada a la col·lecció Espurna d'Edicions Bromera, i amb la qual va obtenir la segona convocatòria del premi de narrativa juvenil patrocinat per l'entitat bancària citada anteriorment. Jesús Cortés, amb l'agilitat del seu estil habitual, ens narra una història on conflueixen diverses formes d'entendre l'amor i l'amistat, i on l'autor dona un pas endavant cap a una literatura molt més reflexiva i compromesa amb els problemes de la joventut actual. Finalment, també en la narrativa juvenil, hem de ressenyar l'obra de Manuel Joan i Arinyó, *Que dur que és ser guapo!*, publicada en la sèrie roja de la col·lecció Alfaguara d'Edicions Voramar, i la reedició en Edicions Bromera de la novel·la *Joel*, d'Isabel-Clara Simó.

Pel que fa a la literatura infantil, hem de mencionar les dues obres de Marc Vicent Adell: *Temps de llegendes*, publicada per Voramar, i *La bellesa verdadera*, Premi Empar de Lanuza, editada per l'Institut Municipal de Cultura de l'Ajuntament de Meliana. Amb aquestes dues obres l'autor adquireix una rellevància major en el panorama actual de la literatura infantil en valencià. Una rellevància que, per contra, té ja aconseguida, des de fa temps, Carles Cano i que torna a revalidar amb la publicació de tres llibres extraordinaris:

No vull anar a dormir, en Tàndem Edicions; *Contes per a tot l'any*, magníficament editat per Anaya, i *El vent esbojarrat*, publicat per Brúixola. Dignes de destacar són també les obres de Llorenç Giménez i Fina Masgrau ressenyades anteriorment en referir-nos al panorama editorial i destinades als més menuts. Com tampoc no hem d'oblidar els llibres de Paco Muñoz —*El llop Pinxo dels Estrets*, publicat per Edelvives— i de Joaquim G. Caturla —*La penya dels pirates*, editat en la col·lecció El Micalet Galàctic d'Edicions Bromera—.

Però, probablement, el fet més important pel que fa als autors de literatura infantil i juvenil en valencià siga la recuperació de dos escriptors que feia temps que no publicaven cap obra literària de creació. Ens referim a Empar de Lanuza, l'escriptora que fou una de les pioneres en el conreu d'aquest tipus de gènere al País Valencià en la dècada dels setanta i vuitanta, i Alfred Ramos, que l'any 1976 publicà el famós *Llibre de Pau*. La primera ha publicat el conte *Les tres avorrides*, en l'editorial La Galera. Es tracta d'una història adreçada als més menuts, amb il·lustracions abundants. El segon dels autors ha publicat, com ja hem dit, en Abril Edicions la seua primera novel·la, *El fantasma del carrer de cavallers*, que inicia amb bon peu la col·lecció A Colp de Pedal, dirigida pel mateix autor.

També, durant tot aquest període, diversos autors catalans han publicat les seues obres en editorials valencianes, encara que el seu nombre s'ha reduït considerablement. Josep M. Morres, per exemple, ha publicat la novel·la juvenil *El laberint d'Adriana*, en Tabarca. Estrella Ramon ha repetit a la col·lecció Espurna d'Edicions Bromera amb l'obra *Cartes a la màniga*, segona part d'una obra editada anteriorment en la mateixa editorial, titulada *M'escriuràs?*, i, en Edicions del Bullent, Jordi Folck ha publicat *El viatge extraordinari d'un tap de banyera*. Per contra, diversos autors valencians han publicat a Catalunya amb una relativa major facilitat. Aquest és el cas d'Empar de Lanuza, Carles Cano, Pepa Guardiola, Enric Lluch i, sobretot, Vicent Pardo.

Les traduccions

D'altra banda, respecte a les traduccions, hem d'assenyalar que el seu nombre ha disminuït

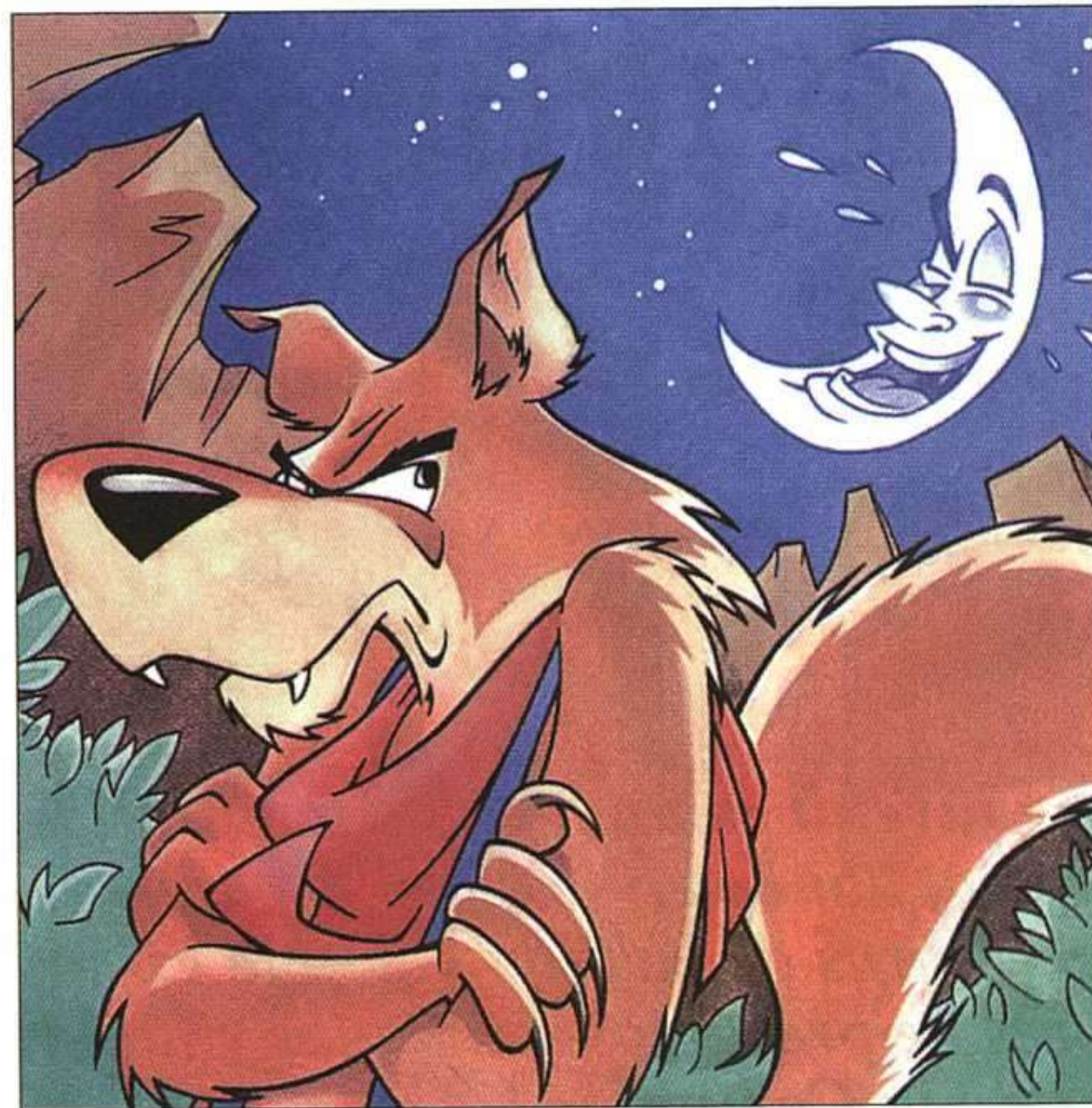

FELIP BALDÓ, ELS PIRATES VAN A ROMA, ALFAGUARA/VORAMAR, 1997.

en relació a les publicades durant l'any anterior, probablement, per la major presència d'obres originals d'autors valencians. No obstant això, se n'han publicat algunes molt interessants com, per exemple, *Caçadors de tigres*, de l'escriptor pamplonès Aingeru Epaltza, en l'editorial Tàbarca. Aquest llibre obtingué el 1997 el Premi Euskadi que atorga el Govern Basc a la millor obra publicada l'any anterior. En Anaya podem llegir un excel·lent llibre de relats, *La sirena en la llauna de sardines*, de l'escriptora alemanya Gudrun Pausewang i en la col·lecció El Micalet Galàctic d'Edicions Bromera s'han publicat dues obres de l'escriptor canadenc Eric Wilson: *Pànic a Vancouver* i *Assassinat en el Canadian Express*. Tant l'una com l'altra, contenen tots els elements característics de les narracions d'intriga, amb un cas de caràcter policíac a resoldre i un protagonista adolescent, Tom Austen, que juga a ser detectiu. També en la mateixa editorial, però en la col·lecció A la Lluna de València, ens trobem amb dos llibres d'autors clàssics dignes de mencionar: *Pena de mort*, una narració curta de Victor Hugo, i *El jardí secret*, un recull de contes escrits per Gilbert K. Chesterton i protagonitzats pel cèlebre personatge del pare Brown. La resta de les traduccions, citades anteriorment mentre ressenyàvem el panorama editorial, són obres d'autors castellans incorporades a les col·leccions valencianes per les empreses d'àmbit estatal.

Els altres gèneres no narratius

Però, durant aquest període analitzat, hem de ressaltar també un fenomen important i esperançador. A pesar del conreu majoritari del gènere narratiu, es nota cada vegada més la presèn-

RAFA GÓMEZ, EL LLOP PINXO DELS ESTRETS, EDELVIVES, 1998.

cia del teatre infantil, sobretot gràcies a la col·lecció Micalet Teatre d'Edicions Bromera i a l'ajuda institucional de la Sala Escalante que depèn de la Diputació Provincial de València. En concret, se n'han publicat cinc títols. Tot un rècord! D'entre aquests, s'ha de destacar, en primer lloc, les dues obres de Pasqual Alapont —*Alicia i Això era i no era*—, ja que el confirmen com l'autor valencià de teatre infantil més important i prolífic. També és digna d'elogi l'adaptació teatral que Carles Pons ha realitzat de la famosa novel·la de Rudyard Kipling *El llibre de la selva*. No hem d'oblidar tampoc l'obra de Vicent Berenguer i Jordi Garcia Vilar titulada *La llegenda del drac i la princesa*, una recreació desmitificada d'un dels contes europeus més popular. Els autors realitzen un divertit intercanvi de papers entre la princesa indefensa, víctima del destí, i el cavaller destinat a ser un heroi. Vicent Vila, per la seua banda, ha publicat dues peces en un mateix volum: *Les botes del*

Gat amb Botes i *Els somnis de Gulliver*.

Finalment, hem de ressenyar i destacar dues obres excepcionals, tant pel seu valor literari com per la singularitat i escassetat dels respectius gèneres literaris utilitzats. Ens referim, d'una banda, a l'obra titulada *El meu llibre de poesia*, editada per Anaya en la col·lecció Sopa de Llibres, i, de l'altra, al llibre *A cau d'orella*, de Carme Miquel, publicat per Tàndem Edicions en la col·lecció La Moto. La primera d'aquestes dues obres és una antologia poètica de diversos autors valencians realitzada encertadament per Eduard J. Verger, ja que, en principi, el repte no era gens fàcil. De fet, l'antologador ha aconseguit, per primera vegada, una selecció de poesia valenciana atractiva per la musicalitat dels textos i per l'emoció íntima de les composicions, que, a més, s'adequa sempre a la comprensió i interès dels lectors als quals s'adreça. Uns lectors que, sens dubte, gaudiran també de les magnífiques il·lustracions de

Miquel Calatayud. La segona de les obres esmentades, per la seua banda, és un llibre curiós i difícilment catalogable dins d'un gènere literari determinat. L'autora, Carme Miquel, reflexiona, mitjançant el recurs literari d'unes cartes dirigides a la seua filla Roser, sobre una gran diversitat de temes que preocupen als joves i als adults de l'actualitat: la democràcia, la violència i el terrorisme, la situació del món contemporani, els nacionalismes, les guerres, la pobresa, l'ecologisme, les discriminacions sexuals, els mitjans de comunicació, etc. Es tracta, per tant, d'un llibre que estimula el diàleg i el debat entre els lectors i que, en certa manera, enceta la possibilitat de la creació d'un gènere assagístic escrit pròpiament per a joves. Amb aquest llibre Carme Miquel va rebre el Premi Samaruc al millor llibre juvenil del 1997. Tot un estímul que, potser, motivarà a altres escriptors a intentar aquest tipus de literatura d'idees dirigit als lectors més joves. Ja ho ha fet també, en part, Vicenta Ferrer Escrivà amb el llibre infantil *Les dones valencianes en temps de Jaume I*, publicat per Denes Comercial: un intent per tal de divulgar entre els xiquets valencians uns coneixements culturals i històrics necessaris per comprendre millor el passat i el futur del seu poble. Sense dubte, en una societat com la valenciana, sovint excessivament crispada, cal fomentar des de tots els camps possibles el debat raonat de les idees i la tolerància i el respecte mutu entre les persones. De moment, almenys des d'una perspectiva literària, hi ha, afortunadament, persones que ho intenten: amb els seus contes, amb les seues novel·les, les seues obres de teatre, els seus escrits, etc. I ho fan perquè creuen en el futur i, per això mateix, la nostra és, a pesar de les dificultats, una literatura en marxa. ■

